

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у Франкојевој улици број 20.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

НАРОД

Суд о Аустрији

Јакоб Блејер, професор Пештанској Универзитета написао је у »Будапешти Харлан« овај чланак, који је за познавање односа у Аустроугарској врло карактеристичан, тим пре што се у њему, и ако је писан пре штрајка када су унутрашње прилике биле куд и камо боле, ипак гледа готово безнадежно у будућност.

С погледом на војничку снагу рат се могао свршити у нашу корист. Али нешто дуготрајност рата, а нешто несаломљива енергија и вешта и дуготрајна агитација наших противника, створили су у нашој земљи ужасно врење. Несумњиво је, Аустрија и Угарска улазе у другу фазу светског рата, а може рећи да управо улазе у други нов светски рат. Спољни непријатељ нас је натерао да уђемо у први светски рат, а наши рођени поданици словенски одвукли нас други. Борба се развија у Аустрији; њен је циљ не само разорење Аустрије, већ и комадање Мађарске. Наше понашање пред тим догађајима показује као да смо мислено да опасност видимо мању него што је. Међутим, то је извесно, Часи и Југословени су гори непријатељи него Руси, Срби, Италијани. И како год што међународна дипломатија није била кадра да спречи садашњи светски рат, тако изванични систем наше монархије неће моћи да заустави рат између два дела монархије. Неопходно је потребно да знамо, на чију помоћ и на чије савезништво можемо да рачунамо. Кад је реч о нашим непријатељима, ми их знамо који су и шта могу.

Али ко су наши пријатељи? Наравно, Немци. Да ли се можемо поуздати у њих? Што се тиче аустријских Немаца, они су довољно показали своју слабост у томе, што нису могли, а неће ни моћи, да поставе у ред Чехе, кад су нас напали. Међутим, постоји једно питање које ми морамо себи да поставимо и које је врло важно. Шта имамо да очекујемо од Немачке? Могло би да се примети у том случају, да је то једна у-

нутрашња ствар двојне монархије. Ипак ја пишам: Зар Словени Хабсбуршке монархије не апелују на наше непријатеље? Зар ти Словени не очекују помоћ од наших непријатеља? Зар они не изјављују јавно, како од Савезника очекују остварење својих аспирација? Имајући послати са таквим противником, ми морамо тражити помоћ од где год можемо. Пошто нам је судба доделила такву тешку кризу и пошто нас то гони, да, ради победе над унутрашњим непријатељем тражимо помоћ на страни, од наших савезника, наша је најосновнија дужност да ујединимо на нашем рођеном земљишту сву снагу коју имамо — како можемо да осигурамо мађарску превласт у Угарској? Јер та је превласт у питању у овом рату два света у монархији. Како можемо да је осигурамо, када ће она бити и предмет рејшавања на будућој међународној конференцији мира? Како је можемо осигурати, кад ни ми сами не знамо како ће изићи из овог унутрашњег рата, са каквом снагом и са каквим утицајем? Ни званична монархија, ни партишка политика неће нас моћи да спасе од пропasti. Једино наши државници, који имају углед у страном свету, ако нам могну штогод помоћи, али мучно.

НА ПРЕТЊЕ

Париз. — Пошто су најпре прваци велику ларму претњом да ће извршити велику офанзиву на западном фронту, немачки листови сад почину да сумњају у могућност те офанзиве. По старој тактици, Немци гледају тиме да изазову забуну код својих противника, противречним комбинацијама.

Једно, међутим, је сигурно: И наша команда и војници су будни на својим местима. — Француске патроле су за последња два дана извршиле у Шампану врло леп посао, проневши до треће непријатељске линије.

ШВЕДСКИ КРАЉ

Штакхолм. — Оба дома Риксдага отпочела су рад. Председник владе објавио је да је краљ понова поставио старе председнике и подпред-

седнике. Краљ је отворио седница овим говором:

„Господи, ја вас поздрављам добродошликом у тренутку, кад вас очекују тешки задаци, у часу кад се Риксдаг понова састаје у четвртој години светског рата. Цело човечанство пади од тешког тетра, који се и на нашу земљу навалио више него икада. Збога данас треба да најде и краљ чине једно, да употребе све напоре, да вреду Шведску кроз сва искушења, која стапа расту.“

„Финска, та старија братска земља, прогласила се за не зависну државу. Шведска је покушала да на свима тачкама помогне свар Финске и прилике су јој дале могућноста за то. Са радошћу сам поздравио и признао Финску независност. Моја је највиша жеља да се слободна Финска придружи нама и другим скандинаским државама у заједничком раду за мир и напредак.“

НАД ПАРИЗОМ

Париз. — Као и обично, париско становништво је за време последњег немачког летенja над Паризом, било само радознато. Страха није било; цео свет је посматрао ток борбе.

Председник Понкаре, Клемансон, министри и председници оба дома посетили су места, где су пале бомбе као и жртве од бомбардовања у болницама.

Непријатељске бомбе су погодиле један пансионат за девојчице и две болнице. Ниједно наше државници, који имају углед у страном свету, ако нам могну штогод помоћи, али мучно.

ИЗ РУСИЈЕ

Штакхолм. — Јављају из Хапаранде да је један руски новинар, добро обавештен, рекао да између Троцког и Лењина постоје озбиљне несугласице.

Троцки ради у спољној политици, не питајући Лењина и Лењин је недавно изјавио да се Троцкијева спољна политика не слаже са интересима револуционарне демократије.

Између два вође максималисте било је више дискусија и у добро обавештеним круговима постоји уверење, да ће ове препирке довести до Лењинове оставке још пре краја јануара.

Петроград. — Извршни централни одбор објавио је да сва власт у руској републици припада Совјетима и њи-

ховим институцијама.

У прокламацији се каже: »Сваки покушај отимања или присвајања власти сматраје се као контра-револуционарни и биће угушен свима средствима којима Совјети располажу, па чак и оружном силом.«

Петроград. — Немачко посланство питало је савет народних комесара, да ли би он пристао, да се бивша царица и други чланови царске породице одведу у Немачку, пошто су у сродству са Виљемом II. Савет комесара је енергично одбио овај захтев.

Петроград. — Лењин је изјавио да он продужује преговоре да добије у времену и да организује војску.

Амстердам. — Польски лист »Час«, претресајући данашњу ситуацију у Русији, долази до закључка, да утицај большевика опада према сразмери удаљености од фронта. Онога дана, кад радничке масе увиде да им ни Троцки ни Лењин не могу дати јевтије намирнице или чак да им не могу дати ништа, катастрофа большевика је неизбежна.

Париз. — Румунски посланик Антонеску изјавио је ово у »Матену«:

Прекид дипломатских односа између максималистичке владе и Румуније је поглавито због тежње Большевика, који су због тога прекинули сваки саобраћај између Русије и Румуније. То је све било у намери да се Румунија прати Турском.

Осим тога, Бесарабија, која је већ одјевно

жртва пљачке максималистичких трупа, тражила је помоћ од Украјине а затим од генерала Шчербачева. На молбу генерала Шчербачева румунска влада је послала у Бесарабију један контингент војске, који има за задачу да успостави ред и да чува депо оружја и муниције.

Румунске трупе већ врше тај посао.

ЗАДОЦНИО ДЕМАНТИ

Берлин. — Ваше немачких листова, а међу њима и Берлинер Тагеблат и Манхенер Најесте Нихриктен у исто доба објављују један чланак прогресистичког посланика Струве, која је цензура

ру, а сад је одобрilo пруско министарство војно, да се може шtampati.

Струве дојазује, да је адмирал Тирзиј, поред свих тешкоћа, које се њему приписују и време којима је сумарен рат требао за најкраће време да победи Енглеску, увек био противник сумареног рата и да су сва причања о резултатима овог рата била прост блеф. О Тирзију Струве помиње реченицу историчара Ранкеа, која каже за Валенштјајна: »Начело војске од Француске било је, да једно говори а друго ради.«

САВЕТ У ПАРИЗУ

Париз. — Савезнички ратни савет држао је јуче после подне другу седницу у Версају. Као и обично на њему су учествовали само команданти војсака, који чине састав вишег војног савета, као и председници влада Клемансон, Лојд Џорџ и Орланд.

У време када су дуждеви управљали богатом Млетачком републиком, један је од њих створио особито сјајан упад. Имао је надимак »Пелопонешчија«, а била је боља него свако друго име та почасна титула, коју је задобио преносећи грчким странама са победом зставе крепатог лава против Турака.

Млетци су подигли један од најпростијих логора у почасти томе свом омаљегу јунаку: Франческу Морозини.

Кад су прошли борбе и кад му није било више до славе, Пелопонешчија се, на заходу живота, повукао, да сања и да умре у величанственој палати која вечно огледа своје рођење у водама Канала Гранде.

Ова се палата данас зове „Мула“. Сада је палата мистериозна и затворена. Уз њене големе дневне стубове, на којима се према сунцу пресијавају графовске круне, не задржавају се више гађије. Умукле су мандалине, у палати сада нема никога.

Ако човек, од споменика Бел Арте или од стобора Салуте, кроз кривудаве фондаменте, мостиће и салицаде, умре да није улаз у палату, али не с воде, мора да пррђе кроз најмрачнију уличницу. У дну је портал, простог изгледа, близине. У узаном дворишту, у коју не допира светlost, пузи се мршава виљата чије лозе, оголеле због зиме, појачавају меланхолију сурек видида. Прастара гвожђарија порђала је од влаге из кнапа венецијанских. Калдрма је поље беле пепеље.

О томе пријатељству створиле се читаве бајке. Прича се, да је онога кобног дана, кад је јула 1914 одлучеа рат, Ваљем послao о томе једну чуvenу депешу графици. А причују и то, да је, у септембру прошле године, Ваљем, јако раздражен што је једна аустријска бомба пала на палату, писао јој, изважавао се и изјавио својој драгој графици: да жали што се то дошло.

Цар никад није превеџао, а да продаје Једран, не срвати у Венецију. Он је овде крзо своје смешне и претеране комедије, хтео је

www.nb.rs
ка изграва некаташње свечане и дистојањене дуждеве, прерушала се глудо и, кажу, подражавају јунаке Волфрама Ошенбаха. Тада би одлазио и у посете код Венецијанци из племства, а најчешће код грађана Морозини.

Последњи пут је био овде у мају 1914. Од тада су негове лепе пријатељице у истини мало знале о њему. Али један авијатичар, један од Виљемових паладана са севера, бацио је једно веће успомену на палату. Пала је ва кућу једна торпеља, која се није распредела, али је пробила свих седам спратова на старом патрицијском двору. Мозаик на плафонима оправљен је, али су руле оивичене црним каменом, на коме пише: «7. септембра 1917. и подсећање на једног бандита».

Народ венецијански шали се на рапчу сва веза, али Немцима се неда да помињу патрено име у њеном присуству.

Она у последње време живи у Ливорну. Тамо је врејски дан примила једног француског новинара, и то врло лубазно и предуслетљиво, што је њега охрабрало те је проговорио неколико речи и о цару.

— Јако ме интересује, го снојо, рекао је он, да ли ћете да ми потврдите једну а некоту, коју ми је нека од вашних пријатељица у Венецији прачала као истиниту.

— Речите.

— Ево. Једно вече, у Вајој палати, Ви сте рекли цару: «Саре, зашто не видете у Француску? Свет ће вас прихватити, и поред старих рана. Саре, учините тај гест и идице у Париз». А цар је «дго-

ворио: »Графици, Француска ме мрзи и презире. Кај бих отишao у Париз, извиждали би мес. Је ли то тачно?«

— Ви сте врло радознани, господине.

— Госпођо, цар је учинио толико зла целом свету, и не зато је интересује и најзначајнији који се односи на њега, а и га познајете, и опростите.

— Познајем га, да. Али то није никаква срећа. То је само једна невоља. И после, ви не можете ви да појмите, којико све има надувост и луде сујете у срцу таквог човека. Све је пред њим морало да стоји као васал, као роб. Он је себе називао Богом. Као да је веко нарочито пижанство њим гospodiralo.

Он је цео свет посматрао као роба. Ето. Сви који би му се приближили, осетили су одмах вржњу према њему Човек као он не може се никад волети.

То је суд жени која има духа и која је умела да види.

РАТ У ВАЗДУХУ

Лондон. — Министарство војне објављује детаљан извештај о излетима на Немачку. 890 килограма бомба бачено је на Тревес, где су констатованы велики пожари. Митраљезима су тучени возови и логори. На челичне фабрике у Тлонвилу бачено је 1120 кила експлозива, која су свуда уззвали пожаре. Сем тога бачане су многе бомбе на прту Оберлинг и на станицу у Сребрбруку, где су се чуле јаке експлозије.

Истога вече нападнута су Манхјам и Тлонвил. На фабрике анатолина бачено је 1344 бомбе које су погодиле циљ.

КОД НЕПРИЈАТЕЉА

Лондон. — Према једном радиogramu из Беча, депо жита су у пламену. Штета је огромна, а пожар још није угашен.

Узроци пожара још нису познати. Сумња се на штрајкаче, који се сматрају за револуционаре.

Лондон. — Према вести ма из Копенхагена, штрајкови у Немачкој су избили као услов. Штрајкови најчешће бесне у Крупним фабрикама, у бродарницама у Данцигу, у ковицама у Хамбургу, у мануфактурним радионицама у Нирнбергу и многим фабрикама аероплана и муниције. Званична саопштења из Берлина признају да је ситуација крајње озбиљна због ширења штрајкачког покрета.

Лондон. — Војне власти у Бранденбургу симболом су растуриле »Савет стотине« који су радници изабрали.

Ратно стање, које у области Хамбурга влада од 16. јануара проглашено је и у Бремену. Двадесет социјалистичких вођа из Бремена насиљно су узети у војску и послати на фронт. Исте принудне мере примене су у Килу, Нирнбергу и Шпандави.

Цирих. — У Берлину су били нови сукоби између штрајкача и полиције. Јавна надлештва чува војска. Извештаји из више извора потврђују да грозничавост у Немачкој све више добија узбудљив карактер.

Лондон. — Берлинска штампа објављује овој апел немачког главног штаба: »Прокламовање опсадног стања је било дозвољено да се спрече нереди. Али ћемо ми употребити сва срества која су нам на расположењу, да очувамо јавни ред. Ма позивамо грађа не да не узимају учешћа у јавним митингима. Ако будемо принуђени да употребљамо војску за угушење покрета, ми нећемо чинити никакве разлике између бунтовника и грађана.«

Берн. — Број штрајкача у Берлину износи 400000, у Килу 50000 и у Баварској 350.000. Већина листова није изашла. Штрајк је избио зато што је немачка влада одбила да усвоји ултиматум радничких синдиката, који су тражили:

1. Да један од представника радничких класа у њихово име у-

чествује у преговорима у Брест Литовску.

2. Да одмах буде зајачен мир без анексија и оштета.

Обећањем смачке власт да да ће мир бити зајачен са Русијом за десет дана, није задовољило раднике.

Цирих. — »Франкфуртер Цајтунг« пише:

Две социјалистичке групе у Нирнбергу, из мањине и из већине, сложиле су се да штрајкачком покрету даду одређенији и енергичнији карактер. Организована је манифестација од 60.000 радника. Више говорника излазили су радничке захтеве, који се сastoје у овоме:

1. Завођење општег права гласа.
2. Уставна реформа у Баварској.

3. Закључење мира.

Манифестанти су у понедељак и у уторак демонстрирали улицама носећи плакете са написом: Мир! Мир!

У Солингену је ухапшено више штрајкача, који су раздавали брошуре, у којима се другови позивају да штрајкују. Штрајкови су се проширили и на руднике, где до сада нису постојали.

Париз. — »Журнал« сазнаје из Цириха да аустријски листови покazuju непријатељство према Немачкој, какво никада до сада није постојало. »Винер Алгемејне Цајтунг«, »Најес Винер Тагблат«, »Цајт« и »Арбајтер Цајтунг« иду до претње и јако нападају царску немачку владу.

Немачки се листови опет врло погрдано изражавају и о влади и о народу аустроугарском.

Амстердам. — Холандски листови пишу, да су берлинске манифестацije биле опасне. У последњем листовима из Немачке има изјава независног социјалиста Хоффмана у пруском Ландату, која је делимично већ позната. Он је рекао:

• Прогласи, галепљени на зидовима у аустријским варошама, требали би да вас опасне. У последњем листовима из Немачке има изјава независног социјалиста Хоффмана у пруском Ландату, која је делимично већ позната. Он је рекао:

• Прогласи, галепљени на зидовима у аустријским варошама, требали би да вас опасне. У последњем листовима из Немачке има изјава независног социјалиста Хоффмана у пруском Ландату, која је делимично већ позната. Он је рекао:

1. Да један од представника радничких класа у њихово име у-

веџијатељски апарат. Само Е глези оборили су 40 авиона.

Осам тога веџијатеља је имао и врло велике губитке на италијанском фронту, где се савезничка и надмоћност у ваздуху очевидно показала.

Поморски енглески аероплани бомбардовали су 18 јануара аеродром и депо у Енгелу.

СУМЊИВА ПРАВА

Берн. — Водљова Агенција јавља да је граф фон Берендорф поднео парламенту једну резолуцију, у којој је ово главни одељак:

»Парламент се чврсто нада, да ће, после закључења мира, влада бити, да цар очува сва права која су му додељена Уставом.«

САОПШТЕЊА

У Поштанском Одеску Врх Команде налазе се карте из Србије за:

1. Јордана Петрова из Неготина.

2. Милана Милана восткара од Зорке М. Милана из Неготина.

3. Станоја Ст. Петровића од Милке Луке Миловановића из Неготина.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Извештај од 15 сати.

— Ноћ мирна, осим артиљеријске активности у области Бурнхаупт. Французи су извршили један успео препад северно од шуме Мортфер и добили заробљеника.

Извештај од 23 сата.

— Доста јака артиљеријска активност на сектору Краоне, на обема обалама Мезе и у Вевру.

На фронту шуме Кофиер Французи су одбили једно немачко одељење, које је покушало да се приближи француским линијама.

Извештај Штаба Источне Војске. — Артиљеријска активност у области Дојрана и јужно од Хуме.

— Ништа важније на осталом фронту.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Једно одељење наших трупа извршило је јутрос успео испад југоисточно од Моншије.

— Пре и добило заробљеника. Јутрос рано непријатељ је извршио један испад на наше положаје југоисточно од

Брдојану Вујића од Драге В. Јаке из Неготина.

5. Владислава Петрова из најчелника срског од Џанића Петровића из Неготина.

6. Михајла Стојановића поткварца од Руже Стојановића из Неготина.

7. Драгољуба В. Петрова из Стапара од оца Ванче Стапаревића из Неготина.

8. Младена С. Миловановића студента од оца Станојла Миловановића из Неготина.

Име овани да је своје адресе Постанском Одеску.

Тома Стефановић чиновник поште Земунске да се јави вету Михајлу Тодоровићу нареднику 2. ч. I. б. Бр. П. 56.

Николу Петровића, обвезника последње одбране старадаца пук, молим да ми се јави на број п. 83 како бих му послao карте од жене Мице. Другове његове молим да ме извести ако о њему што знају.

Стеван Павловић пушкар 4 митралј одељ. Бр. П. 88.

Вадоје Аћимовић болнички наредник бр. п. 216, молим сваког оног ко би шта знозиша Драгутину Јаковића из Стојника срезом јосејашки окр. београдски да га извести на горњу адресу.

ЦИРИХ. — Цивилни гувернер у Прагу замењен је војним гувернером.

ЦИРИХ. — У Немачкој су забрањени ови листови: »Форверц« зато што је објавио апел странке социјалистичке мачине и »Фолксштиме де Манхайм« зато што је вређао канцелара Херцлиха.

БЕРН. — Због штрајкова изгледа да је Веклеров кабинет у Мађарској усвојио овај нов програм: 1. Примена последњих изборних реформа. 2. Стварање аутономног мађарског војног програма. 3. Увођење реформа за непокретна имања. 4. Убрзање преговора за споразум са Русијом.

ПАРИЗ. — Из Њујорка јављају »Еко де Парис« Министар војније изјавио да су све државе из Уније представљене својим трупама у Француској. Министар је рекао да се пренос трупа врши без сметња и да ниједан војник на путу на путу за Француску није погинуо.

ПЕТРОГРАД. — Совјети целе Русије чекају извештај Троцког о преговорима у Брест Литовском. Тек после тога ће Совјети одлучити о положају Русије, да ли ће наставити рат или ће закључити мир.

МАЛИ ОГЛАСИ